

گزارش

آتهایی که می آیند و آتهایی که نمی آیند؛ «شرق» از ادامه گمانه‌زنی‌های انتخاباتی گزارش می دهد

فضایی که گرم‌تر می شود

عبدالرحمن فتح‌اللهی؛ کماکان بازار گمانه‌زنی و نیز رایی‌های انتخاباتی داغ است و هر رسانه و جریان سیاسی، فرد یا افرادی را به‌عنوان نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری می‌کند. در این بین، احتمال حضور چند چهره نظیر محمدرضا عارف و مسعود پزشکیان برنگرت شده است. از یک سو رحمت‌الله بیگدلی در تویییت خبر داده «در گفت‌وگویی که با مسعود پزشکیان داشته، اعلام کرده است با توجه به حساسیت موقعیت کشور و در پی درخواست جمع کثیری از فعالان سیاسی و اصحاب رسانه در انتخابات پیش‌روی ریاست‌جمهوری نامزد خواهد شد» که البته این ادعا با واکنش مسعود پزشکیان مواجه شد و او هم با انتشار مطلبی در صفحه شخصی خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «اخبار مربوط به اینجانب را فقط از طریق صفحات رسمی پیگیری کنید». هم‌زمان علیرضا خامسیان، مشاور محمدرضا عارف، در گفت‌وگویی با جماران از خصایص و نقاط قوت عارف گفت که به نظر می‌رسد از فحوای کلام وی باید عارف را یک گزینه جدی دانست. خامسیان به سابقه اجرایی عارف اشاره کرد که «به‌گواه همه کسانی که با ایشان همکاری داشته، نشان از این دارد دغدغه اصلی ایشان رفاه و توسعه ایران است و این مهم جز با اداره عقلانی کشور و استفاده از تمامی ظرفیت‌های نیروی انسانی امکان‌پذیر نیست». البته خامسیان متذکر شد «عارف جریان اصلاحات را جریان متکثری می‌داند که باید نظرات همه در داخل این جریان شنیده شود و در عین حال بر لزوم همبستگی و وفای این جریان از طریق سازوکارهای تعبیه‌شده مانند مراجع تصمیم‌گیر این جریان سیاسی تاکید دارد.» با این وجود، مشاور عارف تاکید دارد که «تجربه سیاست‌ورزی آقای عارف به ما می‌آید.ایشان اهل تعامل، همفکری و مشورت در موضوعات مهم و تأثیرگذار از‌جمله در موضوع انتخابات است و ان‌شاءالله در انتخابات پیش‌رو آقای عارف بهترین تصمیم را با رویکرد منافع ملی اتخاذ می‌کند». البته رئیس کمیته سیاسی حزب کارگزاران با اشاره به جلسه روز شنبه این حزب، خبر داد حزب کارگزاران از نامزدی عارف، ظرف و لاریجانی حمایت می‌کند و تا پایان این هفته تصمیم نهایی خود را اعلام خواهد کرد. نکته شایان توجه آنجاست که کارگزاران اشاره‌ای به نام محسن هاشمی نکرَد؛ درحالی‌که به نظر می‌رسید او جزء گزینه‌های جدی اصلاحات و مشخصا طیف کارگزاران و سازندگی‌ها باشد. خبر رسیده که حضور عبدالناصر همتی و محمد شریعتمداری نیز در کنار عارف و پزشکیان قطعی شده است. البته نوریوز خبر داد که اطرافیان سیدمحمد خامنی به فهرستی چهار نفره شامل سیدمحمد صدر، مجید انصاری، رضا اردکانیان و علی‌اکبر صالحی رسیده‌اند و قصد دارند آنها را برای ثبت‌نام در انتخابات ترغیب کنند. گفته می‌شود حمایت اولیه خامنی نیز از این فهرست اخذ شده و در نهایت و پس از اعلام صلاحیت‌ها، یکی از این افراد به‌عنوان کاندیدای مسورد حمایت اصلاح‌طلبان معرفی خواهد شد. این در حالی است که پیش‌تر علی‌اکبر صالحی اعلام کرده بود با توجه به سنش، امکان حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری را ندارد و بنابراین نامش در فهرست نامزدهای احتمالی انتخابات زودهنگام ریاست‌جمهوری نیست. بر اساس قانون، برای ثبت‌نام در انتخابات ریاست‌جمهوری حداقل سن نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری ۴۰ و حداکثر ۷۵ سال در نظر گرفته شده است. همچنین خبر رسیده که اعتدالیون نیز سعی در متقاعدکردن علی لاریجانی برای حضور در انتخابات دارند و در این زمینه علی جنتی، محمدباقر نوینخت و محمود واعظی اواخر هفته گذشته با برگزاری جلسه‌ای چندساعته با علی لاریجانی از او برای حضور در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری دعوت کرده‌اند. البته علی لاریجانی هنوز درباره حضور در انتخابات به تصمیم قطعی نرسیده که به نظر می‌رسد علت اصلی آن به دو موضوع اطمینان‌نداشتن از اقبال سایر گروه‌های نزدیک به اعتدال‌گراها به وی و موضوع احتمال تأییدصلاحیت‌مرتبط است. از دیگر گزینه‌های قطعی برای انتخابات می‌توان به سعید جلیلی اشاره کرد. دراین‌باره بنا بر آنچه فارس نوشته است، شنبه‌شب چهار نفر از متجنان مشهد در مجلس (پژمانفر، ظهوریان، اخلاقی و نخعی‌راد) با حضور در دفتر سعید جلیلی، نماینده رهبر انقلاب در شورای عالی امنیت ملی، از او برای حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری ششم تیر دعوت کردند. این جلسه حاکی از تصمیم قطعی سعید جلیلی برای حضور در انتخابات بوده است. در نهایت هم دفتر سعید جلیلی تأیید کرد وی قصد حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری را دارد. ایسا هم گفته که پرویز فتاح، مهرداد بذریاش و علیرضا زاکانی نیز به احتمال زیاد در انتخابات ریاست‌جمهوری کاندیدا خواهند شد و بعضی از این افراد اقدام راه‌اندازی سدهای خود را فراهم کرده و مشغول رایی‌نی‌هایی هستند. اما هنوز موضوع کاندیداتوری از سوی این افراد به صورت رسمی و قطعی اعلام نشده است. مضاف برخی شنیده‌ها حاکی از آن است که پس از موفقیت‌انما در انتخابات مجلس شورای اسلامی، حالا مسعود ریی‌زبان به‌عنوان مؤسس این تشکیلات سیاسی، برای انتخابات ریاست‌جمهوری آماده می‌شود. البته این خبر هنوز از سوی او تأیید یا تکذیب نشده است. محمود احمدی‌نژاد هم از بررسی شرایط برای اخذ تصمیم نهایی خود خبر داد. البته نوریوز گفته «احمدی‌نژاد که تقریباً از ردصلاحیت مجدد خود برای حضور در انتخابات اطمینان دارد، نهایتاً برای پاسخ‌گویی به هوادارانش و منتقل‌کردن بار مسئولیت عدم حضورش در انتخابات به حاکمیت، در انتخابات پیش‌رو ثبت‌نام خواهد کرد». در این میان، اعلام نظر شورای نگهبان درخصوص فقدان وجود مانع قانونی برای شرکت قالیباف، مخبر و ازهای به‌عنوان رؤسای قوای سه‌گانه در انتخابات، شایعه‌هایی را که در زمینه احتمال حضور محمد مخبر، سیریرست ریاست‌جمهوری و غلامحسین ازهای، رئیس قوه قضائیه، در چهاردهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری مطرح شده بود، تقویت کرده است. اخبار رسیده از اردگاه اصولگرایان نیز از حضور قطعی محمدباقر قالیباف و سعید محمد حکایت دارد. گفته می‌شود تحت شرایطی، احتمال حضور محسن رضایی نیز در انتخابات پیش‌رو وجود دارد. بر اساس شنیده‌ها، اسامی جدیدی نیز به فهرست گزینه‌ها در انتخابات اضافه شده است؛ کمااینکه شنیده‌ها حکایت از آن دارد که گویا سیدمحمد مقیمی، رئیس دانشگاه تهران نیز قصد کاندیداتوری در انتخابات چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری را دارد. مهدی چمران، رئیس شورای اسلامی شهر تهران هم درخصوص حضور علیرضا زاکانی در انتخابات ریاست‌جمهوری پیش‌رو و تعیین تکلیف شهرداری تهران اظهار کرد: «شهردار تهران برای حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری نیاز به استعفا ندارد؛ همان‌طور که در رئیس مجلس، رئیس جمهور و معاون اول رئیس‌جمهور نیاز به استعفا ندارند. ضمن اینکه درباره رفتن یا نرفتن آقای زاکانی نیز من اطلاعی ندارم و صحبتی نکرده‌اند». البته بر مبنای گزارش‌ها گویا خبرهایی که در باره قصد علی زاکانی برای حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری منتشر شده، صحت نداشته است و وی قصدی برای نامزدشدن در انتخابات آتی ندارد. از دیگر تکذیبیه‌های انتخاباتی می‌توان به اطلاعیه دفتر حجت‌الاسلام میرباقری، نماینده سمنان در مجلس خبرگان رهبری، اشاره کرد که در اطلاعیه مذکور نسبت به برخی گمانه‌زنی‌های انتخاباتی در فضای مجازی واکنش نشان داد و کاندیداتوری خود در انتخابات ریاست‌جمهوری ۱۴۰۳ را تکذیب کرد. محمدجواد آذری‌جهرمی در پاسخ به شایعه‌های حضورش به‌عنوان کاندیدای انتخابات ریاست‌جمهوری دوره چهاردهم گفته است: «خبر حضور بنده در انتخابات به‌عنوان کاندیدا، صرفاً گمانه‌زنی رسانه‌هاست. تماس‌های زیادی از افراد و گروه‌ها و تشکل‌های مختلف از سراسر کشور دریافت کرده‌ام». او با اشاره به اینکه تاکنون هیچ تصمیم شخصی و جمعی در این زمینه گرفته نشده است، افزود: پذیرش مسئولیت اجرایی در شرایط کنونی بسیار دشوار است؛ مهم‌ترین امر، برگزاری انتخاباتی با مشارکت بالاست. علی‌مظهری نیز در اظهاراتی تاکید کرده «برنامه‌ای برای کاندیداتوری در انتخابات ریاست‌جمهوری ندارم.»

داوود حشمتی؛ قرار است فردا انتخابات هیئت‌رئیسه مجلس دوازدهم برگزار شود؛ انتخاباتی که در درون مجلس صورت می‌گیرد و نمایندگان شاخصی که از جریان «پاجوش‌ها» به مجلس راه یافته‌اند، از همان ابتدا هدف‌شان تغییر قالیباف بود. اما شواهد نشان می‌دهد «چنارهای» سیاست اصولگرایان تصمیم دارند اول قالیباف را بر کرسی ریاست مجلس بنشانند و بعد درباره حضورش در انتخابات ریاست‌جمهوری تلاش کنند. از همین رو همه گفت‌وگوها درباره جانشینی ابراهیم رئیسی را تا زمان تصاحب صندلی ریاست بهارستان برای قالیباف، به حالت تعلیق درآورده‌اند. به این دلیل که اگر قالیباف امروز نیتش را برای حضور در انتخابات افشا کند، برای ریاست مجلس به او رای نمی‌دهند.

اصولگرایان دریک فراکسیون

رقابت‌های قبل از انتخابات برای رسیدن به مجلس به پایان رسید و جریان پاجوش‌ها منوجه شدند توان تشکیل فراکسیونی مستقل را در مجلس ندارند. بنابراین چنارها و پاجوش‌ها گروه‌ام آمدند و یک فراکسیون واحد را تشکیل دادند. قرار است نامزدهای ریاست مجلس، به‌عنوان رئیس فراکسیون انتخاب نشوند. از همین رو، چنارها تلاش می‌کردند تا ریاست فراکسیون را نویبان به دست بگیرد. اما نویبان در انتخابات داخلی شکست خورد و موسی غضنفرآبادی به‌عنوان رئیس موقت فراکسیون انقلاب در مجلس دوازدهم انتخاب شد. به این ترتیب، پاجوش‌ها انتقام خودشان را از سیدمحمود نویبان گرفتند. آنها با قراردادن نویبان به‌عنوان سرلیست انتخابات باعث شدند تا نفر اول تهران شود و رأیی بالاتر از همه داشته باشد. بنابراین برنامه آنها این بود که نویبان را به‌عنوان رئیس مجلس انتخاب کنند، اما او دست رد به سینه پاجوش‌ها زد. آنها نیز انتقام خود را در رای‌گیری برای ریاست فراکسیون انقلاب از او گرفتند. از طرف دیگر، پیشنهادهایی که پاجوش‌ها برای اصلاح نویبان کردند، با یک مشکل اساسی نتوانست به نتیجه برسد. بنابراین قرار است هیئت‌رئیسه موقت فراکسیون گروه‌هم جمع شوند و آیین‌نامه جدید را بنویسند. همچنین در جلساتی که عصر یکشنبه و روز دوشنبه برگزار خواهد شد، در نهایت نامزدهای نهایی این فراکسیون برای هیئت‌رئیسه مشخص و معرفی خواهند شد. نامزدهایی که به نظر می‌رسد مهم‌ترین آنها محمدباقر قالیباف باشد.

قالیباف چگونه رئیس شد؟

اگرچه جریان پایداری حتی اعتقادی به سرلیستی قالیباف در انتخابات سال ۹۸ نداشت، اما با وزن‌کشی انجام‌شده در درون مجلس یازدهم، مشخص شد آنها توان جمع‌کردن آرای لازم برای کاندیدای خودشان را ندارند. در نتیجه قالیباف به راحتی و با حمایت فراکسیون انقلابی مجلس (که تنها فراکسیون شکل‌گرفته در بهارستان بود)، با ۲۳۰ رأی به ریاست رسید.

در اجلاسیه دوم که چند هفته مانده به انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۴۰۰ برگزار شد، قالیباف در همین وضعیت امروز قرار داشت. لذا تا نهایی‌شدن ریاستش حرفی درباره حضورش در انتخابات نبود. در آن اجلاسیه نیز قالیباف توانست رأی سال اول خودش را تکرار کند و با ۲۳۰ رأی به ریاست برسد.

سال سوم اما شرایط کمی فرق کرد. حامیان دولت در مجلس برای متزلزل‌کردن قالیباف خیز برداشتند و او نتوانست جایگاه دو سال قبل خود را حفظ کند. در دوره سوم، قالیباف تنها توانست ۱۹۴ رأی کسب کند. در اجلاسیه چهارم، درحالی‌که فراکسیون انقلاب اسلامی تنها گزینه ریاست مجلس را قالیباف اعلام کرده بود، لیاس نادان، ولی نماینده تهران، با خروج از این فراکسیون، خود را برای ریاست مجلس کاندیدا کرد. فریدون عباسی، نماینده کارزون اما برخلاف تعهدات فراکسیونی و با وجود ماندن در این فراکسیون، برای ریاست مجلس کاندیدا شد و در نهایت قالیباف با ۲۱۰ رأی بار دیگر بر صندلی ریاست مجلس تکیه زد. لیاس نادان ۴۷ رأی و فریدون عباسی نیز هفت رأی در این انتخابات کسب کردند. در این انتخابات، نماینده نیکزاد که از ابتدا نماینده‌ی هدف و ذوالنوری جانشین او شد، به این ترتیب، نیکزاد که ریاست ستاد انتخاباتی رئیسی را هم بر عهده داشت، نه به معاون اولی دولت رئیسی رسید و نه توانست در نایب‌رئیی باقی بماند.

سایه سنگین رقابت برای ریاست جمهوری

اول بهارستان بعد پاستور

یک نمایندهفراکسیونعباسی بهور

ضمن حمایت از ذوالنوری برای ریاست مجلس، مدعی شد او رأی لازم را برای تصاحب این منصب دارد: «آقای ذوالنوری را از زمان جنگ می‌شناسم. در چند ماه گذشته و پس از انتخابات ۱۱ اسفند، در جلساتی که با ایشان داشتم، آقای ذوالنوری را برای تغییر و تحول در مدیریت مجلس جدی دیدم. ایده‌های اصلاحی قابل تأملی دارد. در این مدت با نمایندگان متعددی هم گفت‌وگو داشته، ارتباط خوبی بین ایشان و نمایندگان محترم برقرار شده که رأی او یک‌سوم بار قبل بود. حالا اما چنارهای اصولکار قبل از شکل‌گیری هیئت‌رئیسه مجلس دوازدهم، با یک مشکل اساسی روبه‌رو هستند؛ فقدان ناگهانی ابراهیم رئیسی صندلی او را در پاستور خالی کرده است. چنارها که در سال‌های ۹۶ و ۹۷۰۰ ناچار شده بودند قالیباف را به خاطر رئیسی از رقابت‌ها حذف کنند، حالا دوباره خواب ریاست‌جمهوری می‌بینند، اما جرئت بیان آن را به‌طور علنی ندارند. از همین رو سخنگوی شورای ائتلاف اصولگرایان (شانان) رسماً همه چیز را به بعد از هشتم خرداد موکول کرده و می‌گوید: «برای انتخابات ریاست‌جمهوری ان‌شاءالله بعد از هشتم خرداد و انتخابات هیئت‌رئیسه مجلس تصمیم‌گیری خواهیم کرد و جلسات خود را بعد از هشتم خرداد آغاز می‌کنیم». اما چرا آنها چنین تصمیم گرفتند؟

قالیباف منع قانونی ندارد

در ابتدای امر تصور می‌شد به دلیل آنکه بعد از درگذشت رئیس‌جمهور، قالیباف و محمد مخبر در هیئت سه‌نفره برگزارکنندگان انتخابات دور بعد ریاست‌جمهوری حضور دارند، از انتخابات حذف خواهند شد؛ اما فاتحی، قائم‌مقام پژوهشگاه شورای نگهبان می‌گوید: «بر اساس تحلیل حقوقی، اعضای شورای سه‌نفره ناظر بر انتخابات ریاست‌جمهوری، منع قانونی برای اعلام داوطلبی بر انتخابات ریاست‌جمهوری ندارند». در طرف دیگر اما کسانی که از این مسیر ناامید شده‌اند، به دنبال تغییر قالیباف از ریاست مجلس هستند.

کاندیداهای ریاست مجلس

بر اساس آنچه علیرضا سلیمی، نماینده تهران در مجلس دوازدهم، به رسانه‌ها گفته است، تا این لحظه محمدباقر قالیباف، حجت‌الاسلام مجتبی ذوالنوری و منوچهر متکی برای ریاست مجلس دوازدهم اعلام کاندیداتوری کرده‌اند. البته امکان تغییر در این ترکیب وجود دارد، ولی مشخص است که در این مجلس مانند مجلس قبل، با یک فراکسیون یکدست روبه‌رو نیستیم که بتواند کاندیداها را قبل از ورود به انتخابات مدیریت کند. تا این لحظه نیز منوچهر متکی و مجتبی ذوالنوری هیچ‌کدام قصد کنارکشیدن به نفع دیگری را ندارند. این وضعیت ممکن است سبب شود تا قالیباف حتماً رئیس مجلس شود، اما با درصد آرای کمتر.

ذوالنوری کاندیدای پاجوش‌ها

شاخص‌ترین فرد در جریان پاجوش‌ها که از ابتدا نیز به دنبال حذف قالیباف بود، رئیس ستاد انتخاباتی گروه شریان است. رسایی

یادداشت

در سوگ وزیر امور خارجه

برای امیر دیپلماسی ایران

داخلی و خارجی، افراد و مدیران هم با نگرش‌های متفاوتی که دارند، جابه‌جا می‌شوند که تا حدی طبیعی است، اما وقتی تغییرات گسترده‌ای که در دیگر وزارت‌خانه‌ها پس از روی‌کارآمدن دولت کنونی را بررسی می‌کنیم، می‌بینیم انصافاً به لحاظ اختیارات و تصمیم‌گیری‌های شخصی و نه جریانی، آقای دکتر امیرعبداللهیان در دستگاه دیپلماسی جناحی و بان‌دی عمل نکرد. حساسیت و اهمیت وزارت امور خارجه به حدی است که فشارهای خارج از مجموعه خود را خواهند گذاشت، اما رویکرد رئیس دستگاه در میزان این تغییرات نیز

بسیار اهمیت دارد و از این منظر ایشان با انعطافی که داشت، حتی‌الامکان از تغییرات غیرضرور اجتناب کرد. ضمن اینکه ارتباط دوستانه و بسیار خوبی با دیپلمات‌های ارشد دولت قبل داشت، برای آنها احترام خاصی قائل بود و دانما از نقطه نظرات آنها استفاده می‌کرد. اشراف کامل ایشان به فضای وزارت امور خارجه به دلیل تحصیل در دانشکده روابط بین‌الملل و به‌عنوان دیپلماتی که از کارشناسی به این منصب رسیده بود، مانع از اتخاذ تصمیمات دفعی و رادیکال در انتصاب مدیران مجموعه می‌شد. در سیاست خارجی، با توجه به فضای پیش‌آمده ناشی از خروج آمریکا از برجام، تاکید دولت بر سیاست همسایگی بود و در این چارچوب اقتضا می‌کرد وزارت خارجه بیشترین تمرکز را بر تقویت مناسبات با کشورهای همسایه داشته باشد. آقای دکتر امیرعبداللهیان به دلیل اینکه عمده سال‌های خدمت خود را در حوزه کشورهای منطقه گذرانده بود، از ظرفیت بالایی برای تعامل با این کشورها به‌ویژه همسایگان غربی و جنوبی برخوردار بود و از این نظر از هیچ تلاشی فروگذار نکرد. ضمن اینکه اقدامات ایشان در برابر جنایات رژیم صهیونیستی در غزه و در حمایت از محور مقاومت و مردم مظلوم فلسطین ستودنی بود. در مجموع، خستگی ناپذیری، اخلاق مداری، فروتنی و معرفت از ویژگی‌های برجسته این وزیر فقید بود که از او جز خاطرات خوب و به‌یادماندنی نزد همگان از‌جمله دیپلمات‌های وزارت خارجه به یادگار نگذاشت و ازاین‌رو جای خالی‌اش همواره به میان همکاران حس خواهد شد و در قلب همه جا خواهد داشت. روانش شاد و راهش پررهو باد.

خبر

وزیر کشور دستور شروع انتخابات ریاست‌جمهوری را صادر کرد

وزیر کشور روز یکشنبه در نامه‌ای خطاب به استانداران و فرمانداران سراسر کشور دستور شروع انتخابات چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری را صادر کرد. به گزارش مرکز اطلاع‌رسانی وزارت کشور، متن نامه احمد وحیدی، وزیر کشور به این شرح است: «استانداران محترم سراسرکشور، فرمانداران محترم سراسر کشور، با سلام و احترام؛ ضمن عرض تسلیت به مناسبت شهادت حضرت آیت‌الله دکتر سیدابراهیم رئیسی و همراهان گرانقدر ایشان، در اجرای اصل یکصدوسی‌ویکم قانون اساسی و مواد ۳۸ و ۳۹ قانون انتخابات ریاست‌جمهوری و تبصره‌های ذیل آنها، دستور شروع انتخابات چهاردهمین دوره ریاست‌جمهوری صادر می‌شود. ضروری است ضمن صدور دستور تشکیل ستاد انتخابات استان توسط استانداران محترم، فرماناران سراسر کشور نیز نسبت به تشکیل هیئت‌های اجرایی از روز یکشنبه مورخ۱۴۰۳/۳/۱۴ حداکثر در مدت سه روز و انجام سایر برنامه‌های انتخابات مذکور در مرکز شهرستان و بخش‌های تابعه، طبق برنامه زمان‌بندی ابلاغی و در مهلت‌های قانونی مقرر اقدام کرده و وصول این بخش‌نامه را به ستاد انتخابات کشور اعلام نمایند.»

یادداشت

چالش‌های پیش‌روی ازدواج جوانان

به سخن دیگر، بخشی از مسائل، مشکلات و آسیب‌های اجتماعی امروز، در کنار سایر عوامل از جمله تحول فرهنگی و مسائل اقتصادی، ناشی از افزایش شمار در‌خور توجه پدیده نچرد در کشور است.

۲- در سال‌های اخیر فرزندآوری به یکی از شعارهای تکرارشونده مسئولان کشور تبدیل شده است. وعده ارائه خدمات و پاداش برای فرزندآوری، به‌ویژه فرزند سوم و بیشتر، یکی از شعارهایی است که در چند سال اخیر بر آن تاکید می‌شود؛ درحالی‌که تورم و گرانی فشار سنگینی بر ساختار خانواده‌های ایرانی وارد می‌کند. گرانی روزافزون کالاهای اساسی، به‌ویژه گرانی کمرشکن کربابه یا خرید خانه و نیز کالاها و خدمات عمومی، در کنار بی‌کاری موجب شده تا به صورت واقعی امکان تشکیل خانواده از شمار شایان توجهی از جوانان ایرانی گرفته شود. دولت‌مدران سده‌های اخیر نیز به روز بیشتر از قبل موجب شده‌اند تا امکان ازدواج و تشکیل خانواده برای شمار زیادی از جوانان به رؤیای بدل شود. می‌توان پیش‌بینی کرد که ادامه این روند، یعنی استمرار مشکلات ساختاری ازجمله تورم، گرانی و بی‌کاری، به‌ویژه بی‌کاری دارندگان مدارک دانشگاهی، موجب شود تا روند ازدواج در وضع فعلی ماندگار شود و همچنان ایران امروز شاهد شمار جوانان ازدواج‌نکرده باشد. یعنی درحالی‌که می‌توان پیش‌بینی کرد که عوامل ساختاری مانع ازدواج همچنان فعل و به صورت مستقیم بر روند ازدواج در ایران اثرگذار باشند، بدون آنکه به صورت ساختاری برای حل‌وفصل آنها تدابیری اندیشیده شده باشد یا اقدامات مدون و مبتنی بر برنامه‌های صورت گرفته باشد، اعطای جوایز و پاداش‌ها به خاطر فرزند سوم یا فرزندان بیشتر، به نوعی تبلیغات با صرف هزینه‌های زیاد و پول‌باشی بدل شده است، بی‌آنکه برای حل مسائل ساختاری تدبیری اساسی اندیشیده شده باشد.

۳- رفع موانع ازدواج ازجمله مسائل ساختاری در اقتصاد کشور نیز نیازمند تدبیر و برنامه‌ریزی‌های دقیق و واقع‌بینانه‌ای برای اصلاح ساختاری اقتصاد کشور است. اصلاح موانع ازدواج ازجمله مسائل بین‌المللی و منطقه‌ای، تدوین برنامه‌های واقع‌بینانه و کارشناسی‌شده و نظارت‌های دقیق، نیازمند مشارکت عمومی در امور سیاسی است. درهم‌تنبیدی مسائل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی کشور، هر روز بیش از گذشته به صورت مشهودی خود را نمایان می‌کند. حل‌وفصل مسائل کشور نیازمند عزمی جدی با طلب مشارکت عمومی است. تا چنین اصلاحاتی صورت عملی به خود نگیرد، پدیده افزایش شمار جوانان ازدواج‌نکرده ایرانی همچنان به شکلی نگران‌کننده استمرار خواهد داشت و افق‌های امیدوارکننده‌ای پیش‌روی جوانان کشور نخواهد بود.